

Ольга КРАСОВСЬКА,
Микола БІЛОКОПИТОВ (фото)

Наука бунтівної пластики

Виставка «100 шедеврів світової скульптури». Мистецький Арсенал. Київ.

73

Прихильність Арсеналу до скульптури не в останню чергу мотивується шикарним виставковим простором, що дає змогу комфортно розташувати великі арт-об'єкти. Цього разу скульптурна тема втілилася не в багатоадресних добірках уже звичних тутешніх салонів, а в найкращих експонатах колекції збирача й мецената Ігоря Воронова (дещо з демонстрованого ми бачили раніше на тих-таки скульптурних салонах). До речі, в нашому випадку меценатство також має місце: пан Воронов надав твори для виставки передусім із метою підтримки Арсеналу, що перебуває у стані тривалої розбудови.

Хоча колекціонування і є пристрастю, антикварові чужа будь-яка випадковість у доборі шедеврів. Він прагматично вибудовує власну історію раритетів, заповнює ніші, додає те, чого бракувало. Унаслідок немарних старань виходить те, що спостерігали в старих арсенальних стінах.

Півтори дюжини авторів із гучними іменами ніби переповідають глядачам сюжет революційного розвитку мистецтва наприкінці XIX та у XX столітті. Дехто з них увійшов до культурознавчих каталогів передовсім завдяки звершенням на живописному поприщі (Далі, Модільяні, Пікассо). Проте голоси муз нерідко закликали митців до тимчасового переключення на інші види образотворчості – вельми корисного для наведення ладу в бен-тежній душі художника.

Згідно з внутрішньою логікою, на яку спирається структура виставки, знайомимось з кількома її спрямуваннями: фігуративною пластикою, наприклад, від Родена й Дега; надбаннями апологетів паризької школи, як-от Пікассо й Бранкузі; авангардними експериментами бунтівників, з-поміж яких Архипенко і Мур. Акценти експозиції – закономірно на найзнаменитіших роботах.

Навіть за сильного бажання під час перегляду неможливо оминати одіозну «Маленьку чотирнадцятирічну танцівницю» Едгара Дега. Скульптура – приклад того, як митець використовував самотужки винайдену специфічну техніку, відповідно до якої керамічно-дротяний каркас «добудовувався» восковими об'ємами. Важко уявити, що у своїй пошуково-розвідувальній діяльності стосовно Огюста Родена колекціонер Воронов знехтував би славнозвісним «Мислителем»: тож до уваги відвідувачів – з дитинства знайома фігура зосередженого чоловіка, створена одним із найпомітніших представників імпресіонізму. В алюзіях на туземну скульптуру легко впізнаємо Модільяні з його потягом до тужливих видовжених облич. А надмірна худорлявість пластичних персонажів від братів Джакометті (Альберто переважно «відповідав» за образи людей, Дієго – тварин) є зворотним боком непереборного прагнення досконалості: у процесі відсікання зайвого митці ніяк не могли зупинитись.

У залах нескладно знайти роботи нашого знаного співвітчизника Олександра Архипенка, що полюбляв бавитися з порожнечами, всілякими дірками та вгнутостями. Цікаво поглянути й на те, як зі скульптурними завданнями справлявся Поль Гоген – цінитель тропічних див. Його дерев'яні фігурки ніби знайдені в розкопах доісторичних поселень. Ідеолог авангарду Генрі Мур також тяжив до первісної культури. Внаслідок підкорення цьому потягу народився індивідуальний «мурівський» художній почерк, а разом із ним – і природна звичка: встановлювати свої творіння просто неба. Під завісу експозиції варто подивитися на вишукані пластичні дослідження Хани Орлової (ще однієї уродженки України), талант котрої розквітнув на плодючих ґрунтах згадуваної паризької школи. Скульптурні портрети Орлової заворюють утри-руваними – на межі гротеску – рисами.

